

जागतिक बँक सहाय्यित दक्ष (Development of Applied Knowledge and Skill for Human Development) प्रकल्प योजनेचा निधी जमा करण्यासाठी राष्ट्रीयकृत बँकेमध्ये नवीन खाते उघडण्यास मान्यता देणेबाबत...

महाराष्ट्र शासन
कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग
शासन निर्णय क्र. जाबॅप्र-२०२४/प्र.क्र.१९/व्यशि-४
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक :- २५ नोव्हेंबर, २०२४.

वाचा:-

१. वित्त विभाग, शा.नि. क्र.संकीर्ण-२०२०/प्र.क्र.५१/२०/२०/कोषा प्रशा-५, दि.१३/०३/२०२०
२. वित्त विभाग, शा.नि. क्र.संकीर्ण-२०२३/प्र.क्र.८८/२३/कोषा प्रशा-५, दि.०३/१०/२०२३.
३. कौ.रो.उ.व ना. विभाग, शा.नि. क्र.जाबॅप्र-२०२३/प्र.क्र.०६/ व्यशि-४, दि.१८/१२/२०२३.
४. कौ.रो.उ.व ना. विभाग, शा.नि. क्र.जाबॅप्र-२०२४/प्र.क्र.०२/व्यशि-४, दि.२७/०५/२०२४.
५. वित्त विभाग, शा.नि. क्र. संकीर्ण-२०२४/प्र.क्र.५०/कोषा.प्रशा-५, दि.२५/०६/२०२४.

प्रस्तावना:-

“वैश्विक व स्थानिक बाजारपेठेतील मागणीनुसार कालसुसंगत कौशल्य प्राप्त कुशल मनुष्यबळाची निर्मिती करणेसाठी आवश्यक असणाऱ्या सोयी-सुविधांचा विकास करणे” हा उद्देश नजरेसमोर ठेवून राज्यातील व्यावसायिक शिक्षण व कौशल्य वृद्धीसाठी या विभागाच्या अखत्यारीतील संस्थांच्या बळकटीकरणाकरिता विभागाने जागतिक बँकेच्या सहकार्याने “Development of Applied Knowledge and Skills for Human Development” (DAKSH) प्रकल्प प्रस्तावित आहे. दक्ष प्रकल्प किंमतीच्या ७०% निधी जागतिक बँकेच्या कर्जाद्वारे व उर्वरित ३०% निधी राज्य शासनाकडून उपलब्ध करून देण्यात येणार आहे.

राज्यात सध्या १६३ शासकीय तांत्रिक विद्यालये कार्यरत आहेत. तसेच ४१९ शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था असून त्यामध्ये अंदाजे ९६ हजार प्रशिक्षणार्थी प्रशिक्षण घेत आहेत. औद्योगिक आस्थापनांना आवश्यक असणाऱ्या कौशल्य अभ्यासक्रमांची निर्मिती, आधुनिक प्रशिक्षण सामुग्री, प्रशिक्षित प्रशिक्षक तसेच प्रत्यक्ष उद्योगांमध्ये काम करतानाच्या आवश्यक कार्यपद्धती, शिष्टाचार, संवाद कौशल्य तसेच आवश्यक असणाऱ्या भाषेचे ज्ञान इ. बाबींच्या सहाय्याने कुशल मनुष्यबळ विकसित करण्यासाठी कालसुसंगत नाविन्यता, उद्योजकता, रोजगार यांच्या एकत्रित परिसंस्थेचा विकास या प्रकल्पाच्या माध्यमातून साध्य करण्यात येणार आहे. त्यास शासन निर्णय दि.१८/१२/२०२३ अन्वये मान्यता दिली आहे.

कौ.रो.उ. व ना. विभागांतर्गत राज्यस्तरावरील हा पहिला जागतिक बँक सहाय्यित “दक्ष प्रकल्प” असून या प्रकल्पाकरीता ५ वर्षे इतका कालावधी प्रस्तावित करण्यात आला आहे. या कालावधीत सदर प्रकल्पाच्या माध्यमातून मॉडेल I.T.I.s विकसित करणे, जागतिक कौशल्य केंद्र तथा डाटा सेंटरची निर्मिती,

क्षेत्रीय कार्यालयांचे बळकटीकरण व अद्ययावतीकरण, रतन टाटा महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विद्यापीठाची कालसुसंगत क्षमताबांधणी तसेच उद्योजकता विकास कार्यक्रम राबविण्यात येणार आहेत. सद्यस्थितीत अस्तित्वात / वापरात असलेली निधी संवितरण व्यवस्था दक्ष प्रकल्पाच्या कालबद्ध कार्यक्रमासाठी पुरेशी प्रभावी ठरू शकणार नाही. सबब, दक्ष प्रकल्पांतर्गत विभागाची पायाभूत बांधणी व बळकटीकरणाकरीता वित्तीय उपलब्धतेबाबतच्या तांत्रिक समस्या निर्माण होवू नयेत यासाठी स्वतंत्र बँक खाते उघडण्याची आवश्यकता आहे.

उपरोक्त पार्श्वभूमीस विचारात घेता वित्त विभागाच्या संदर्भ क्र.१, २ व ५ मधील शासन निर्णयांतील तरतूदीनुसार तसेच या विभागाच्या सं.क्र. ३ व ४ येथील शासन निर्णयांस अनुसरून “मानवी विकासासाठी उपयोजित ज्ञान आणि कौशल्याचा विकास-दक्ष (Development of Applied Knowledge and Skills for Human Development-DAKSH)” या नावाने राष्ट्रीयकृत बँकेत नवीन बँक खाते उघडण्यास मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

जागतिक बँकेच्या सहकार्याने दक्ष प्रकल्पासाठी जागतिक बँक व राज्य शासनाकडून प्राप्त होणारा निधी संकलित व विनियोजित करण्यासाठी वित्त विभागाच्या संदर्भ क्र. १, २ व ५ मधील शासन निर्णयांतील अटी व तरतूदीस अनुसरून दक्ष प्रकल्पासाठी “मानवी विकासासाठी उपयोजित ज्ञान आणि कौशल्याचा विकास-दक्ष (Development of Applied Knowledge and Skills for Human Development-DAKSH)” या नावाने “स्टेट बँक ऑफ इंडिया, मंत्रालय शाखा”, मुंबई -४०० ०३२, महाराष्ट्र येथे नवीन बँक खाते उघडण्यास खालील अटीच्या अधीन राहून मान्यता देण्यात येत आहे.

- i. “मानवी विकासासाठी उपयोजित ज्ञान आणि कौशल्याचा विकास-दक्ष (Development of Applied Knowledge and Skills for Human Development-DAKSH)” या नावाने राष्ट्रीयकृत बँकेत खाते उघडण्यात यावे.
- ii. वरील खात्याचा वापर जागतिक बँक सहाय्यित मानवी विकासासाठी उपयोजित ज्ञान आणि कौशल्याचा विकास (Development of Applied Knowledge and Skill for Human Development-DAKSH) (जागतिक बँक हिस्सा-७०% व राज्य हिस्सा-३०%) योजनेचा निधी जमा करण्याकरीता करण्यात यावा.
- iii. अन्य प्रयोजनासाठी सदर खात्याचा वापर करण्यात येवू नये.
- iv. सदर खात्याच्या संदर्भात रोख वही (Cash Book) अद्ययावत ठेवणे अनिवार्य राहिल.
- v. सदर बँक खात्यातील शिल्लक रकमा समुचित शासनाखाती तत्परतेने भरणा करणे अनिवार्य राहिल.
- vi. सदर बँक खात्यातील व्यवहाराचे मासिक तालमेळ करणे तसेच लेखा परिक्षण अनिवार्य राहिल.
- vii. सदर बँक खात्यात दिर्घकाळ निधी विनावापर पडून रहाणार नाही या दृष्टीने दक्षता घेण्यात यावी.

- viii. विवक्षित प्रयोजन संपुष्टात आल्यानंतर सदर बँक खाते तात्काळ बंद करणे आवश्यक राहिल.
- ix. सदर बँक खात्याच्या संदर्भात महाराष्ट्र कोषागार नियम, १९६८ मधील नियम क्र. (३), (८), (१३) व (१५) तसेच मुंबई वित्तीय नियम, १९५९ मधील नियम ७ अन्वये विहित करण्यात आलेल्या तरतूदींचे काटेकोर अनुपालन करणे आवश्यक आहे.
- x. वित्त विभाग, शासन निर्णय दि.०३/१०/२०२३ आणि दि.२५/०६/२०२४ मधील सर्व मार्गदर्शक सूचनांचे काटेकोरपणे अनुपालन करण्यात यावे.
- xi. वित्तीय औचित्याची सूत्रे आणि वित्तीय शिस्तीचे काटेकोर पालन करण्यात यावे.

सदरहू शासन निर्णय वित्त विभाग, शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-२०२०/प्र.क्र.५१/२०/कोषा प्रशा-५, दि.१३/०३/२०२०, क्र.संकीर्ण-२०२३/प्र.क्र.८८/२३/कोषा प्रशा-५, दि.०३/१०/२०२३ व क्र. संकीर्ण-२०२४/प्र.क्र.५०/कोषा.प्रशा-५, दि.२५/०६/२०२४ मधील तरतुदीस अनुसरून तसेच वित्त विभाग, अनौपचारिक संदर्भ क्र.३०१/२०२४/को.प्र.५, दि. ८/१०/२०२४ अन्वये महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०२४११२५११३७४१३९०३ असा आहे. हा आदेश डिजीटल साक्षांकित करून निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(मिथुन साळुंखे)
कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) सचिव, कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
- २) आयुक्त, कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता आयुक्तालय, कोकण भवन, मुंबई.
- ३) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटी, मुंबई.
- ४) सहायक संचालक (लेखा), कौ.वि., रो. व उ.संचालनालय, कोकण भवन, मुंबई.
- ५) कोषागार कार्यालय, मुंबई/नवी मुंबई.
- ६) महालेखापाल (लेखा परीक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र, मुंबई/नागपूर.
- ७) अपर कोषागार अधिकारी, उप कोषागार कार्यालय, कोकण भवन, नवी मुंबई.
- ८) सह सचिव/उप सचिव (प्रशा-३), कौ.रो.उ. व ना. विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ९) व्यवस्थापक, स्टेट बँक ऑफ इंडीया, मंत्रालय शाखा, मुंबई -४०० ०३२
- १०) निवड नस्ती / व्यशि-४.